

blev yderligere understreget derved, at det ærede Medlem mente, at den nuværende Skole er bygget paa Skoleforordningen af 1814 og derfor er en Uret mod Børnene. Dette er nu ikke rigtigt. Jeg ved nok, det bliver sagt saa mange Gange, og det er ogsaa blevet sagt ved Skolemøderne, at den nuværende Skole hviler paa Skoleforordningen af 1814, og det er tidt blevet sagt paa en saadan Maade, at man skulde tro, at Skolen i 1918 i alt væsentligt var lig Skolen i 1814. Dette ved vi jo alle er en stor Misforstaaelse, thi man kan være ganske sikker paa, at hvis man kommer ind i en dansk Folkeskole i 1918 og derefter tænker sig, at man gik ind i en dansk Folkeskole i 1818, saa skulde man nok faa et levende Indtryk af, at der ligger Hundrede Aar imellem. Selv om Loven maaske ikke er undergaaet saa meget store Omdannelser — der er dog kommet Skolelove siden 1814 —, er det sikkert nok, at Livet og Forholdene og alt det, der præger Skolen, baade den Paavirkning, Børnene faar i Hjemmet og udenfor Hjemmet, og den Uddannelse, Lærerne har faaet, i Mod sætning til den, Lærerne sad inde med i 1818 —, alt dette er noget, som i den Grad gør Skolen i Aar forskellig fra Skolen for Hundrede Aar siden, at der i Virkeligheden skal en meget stor Dristighed til for at sige, at Skolen i 1918 hviler paa Skoleforordningen af 1814. Men det, som ligger bag ved, er jo, at man gerne vil give det Udseende af, at man kan vente store Mirakler af denne Skolekommissions Arbejde, og det vil jeg advare imod. Jeg tror, at i alt Fald paa det Omraade er Miraklernes Tid forbi. Og saa elendigt staar det heller ikke til med vort danske Skolevæsen, at vi behøver at vente paa Mirakler, for at denne Skole kan gøre sin Gerning. Jeg er ganske sikker paa, at det vil ligge udenfor denne Kommissions Magt væsentlig at forandre det, jeg vilde kalde det væsentlige ved en Skolegerning, og det ganske jævnt og simpelt af den Grund, at man overdriver den Betydning, en Skole har paa et Barns Karakter og Tænkemaade. Det ærede 17de Medlem for Hovedstaden (Vilhelm Rasmussen) har sikkert ikke saa lidt Ret endda i, at Børnenes Karakter og Tænkemaade paavirkes ogsaa i meget høj Grad af Hjemmet, og maaske af Gadelivet, af Børneselskaber og i det hele taget af den Omgang, Barnet har udenfor Skolen. Det kommer altsaa an paa, hvilken Luft det aandeligt talt indaander i det Hjem, hvor det vokser op. Men deraf følger jo, at

skønt Skolen paa det Omraade kan yde sit Bidrag sammen med andres, maa vi ikke vente, at Skolen kan yde det helt vidunderlige, thi det tror jeg vil være Skolen umuligt. Jeg haaber paa, at denne Skolekommission kan hjælpe til, at den danske Skole kan gøre et lille Skridt fremad. Selv om det ikke bliver saa epokegørende, som det maaske fra mange Sider ventes, vil jeg sige, at et lille Skridt fremad, naar det gøres sikkert, er ogsaa noget, man kan hilse med Glæde.

Denne Skolekommission skal da heller ikke omfatte hele den danske Skole. Jeg tror, det allerede er berørt af et andet Medlem. Der er virkelig Skoler, som denne Kommission ikke vil faa videre med at gøre, og det er da for Resten Skoler, som har haft ikke saa lille Betydning for Folkelivet her i Danmark. Jeg tænker paa den Ungdomsskole, som i den halve Snes Aar efter Krigen i 1864 voksede frem i vort Land paa fri Grund ved, at Lærernes Evner og Elevernes Trang i ganske særlig Grad mødtes. Skønt denne Skole ikke kom til at paavirke et Antal af Elever, der paa langt nær staa Maal med det Tal, Folkeskolen har med at gøre, fik den sin Betydning derved, at i alt Fald mange af de Mennesker, der kom ind under dens Paavirkning, blev sat i Bevægelse for hele deres Liv og fik et Præg, som aldrig forlod dem, selv om de maaske ikke fik en saa overordentlig stor Fylde af Kundskaber. Jeg tror ikke, jeg tager meget fejl, naar jeg siger, at den danske Rigsdag til Tider i ret høj Grad har været præget af denne frie Ungdomsskoles Virksomhed, har været præget af de Mænd, som saaledes blev sat i Bevægelse for hele deres Liv.

Endvidere kan jeg nævne, at denne Kommission vel sagtens heller ikke vil faa at gøre med hele den store Kreds af Fagskoler, som har ikke saa ringe Betydning for vor Ungdom. Den vil væsentlig faa at gøre med Børneskolen og den højere Skole, som bygger videre paa Børneskolen. Der er blevet talt noget om, at vi skulde have en Folkeskole eller en Grundskole — Navnet er mig ligegyldigt. Det, det for mig kommer an paa, er, at Folkeskolen har sit Maal i sig selv, og at Overvejelserne om det Maal, som denne Folkeskole skal naa, kan foregaa uafhængigt af Overvejelserne om de andre Skoler, som bygger videre paa det Grundlag, det er Folkeskolens Tarv og Trang at have. Der faldt en lille Bemærkning fra det ærede 2det Medlem for Hovedstaden (K. M. Klausen), som jeg